

Miben látja a genfi összejövétel jelentőségét?

Ennek az összejövételnek pusztá ténye nagy nemzetközijelen-
tőségű: a háboru óta az első nemzetközi találkozója íróknak és tu-
dósoknak, az első találkozás, amelyben a győztes és legyőzött nem-
zetek szellemi képviselői barátságos eszmecserét folytathattak a
felépítendő új Európa kérdéseiről. Az ilyen eszmescserék nagyon fon-
tosak lehetnek részben félreértések és előítéletek kiküszöbölésé-
ben, részben az ellentétes álláspontok világos és éles kikristályo-
sodásában. ~~Kikristályosodásában.~~ Ennek természetesen az az előfeltétele, hogy egy-
részt minden álláspont szóhoz jusson, másrészt hogy csak a demokra-
tikus új Európa hívei vegyenek részt a megbeszélésen. E tekintetben
lényeges hiba csak az volt, hogy René Gilluoin^t, aki Petain kabinet-
jének főnöke volt, de állítólag támogatta az ellentállási mozgalmat,
meghívták. A franciák és angolok erre bojkottal feleltek, elhagyták
a termet, amikor Gillouin felszólalt és senkisémm állt vele szóba.
/Ez a magatartás számunkra is tanuságos lehet./ Persze a konferencia
összetételében számos hiány, ~~hiány~~ véletlenszerűség volt. A
A meghívottak közül nem jöhetett el Ortega y Gasset, Bertrand Russel
és Benedetto Croce. Elvi hiba, hogy a Szovjetunióból nem hívtak
meg senkit. A rendezőség kérdéseinkre azt felelte, hogy a meghívotta-
kat nem mint nemzetek képviselőit, hanem mint jelentékeny személyi-
ségeket állították össze. Ez persze kifogás, mert ki állíthatja, hogy
a Szovjetunióban nem lehetett volna megfelelő, kvalitású író vagy
tudóst találni?

Milyen szellem nyilvánult meg az előadásokban és a viták- ban?

Általában azt lehet mondani, hogy a háboru utáni zavaros
helyzet, az új háborútól való félelmet visszatükröző és kifejező
depresszió és perspektívatlanság. Egészen nyíltan reakciós beszéd
csak egy hangzott el: Bernanosé, aki helyenként egyenesen fasiszta
hangokat hallatott, aki a legszélsőbb reakció stílusában izgatott
a Szovjetunió ellen, mint olyan "totalitárius" állam ellen, amely-